

НА ТЕБИ ЈЕ ДА ОТКРИЈЕШ
СВЕМИР

SAOPŠTENJE ZA NOVINARE (30. oktobar 2007. godine)

Pripremila mr Nataša Stanić

*Glavni koordinator priprema Međunarodne godine astronomije u Srbiji (SPoC Serbia)
Upravnik Narodne opservatorije i Planetarijuma Astronomskog društva "Ruđer Bošković"*

1. O MEĐUNARODNOJ GODINI ASTRONOMIJE 2009 (MGA 2009)

Međunarodna astronomska unija proglasila je 2009. godinu za međunarodnu godinu astronomije i biće glavni koordinator akcija na međunarodnom nivou (27. oktobar 2006. godine u Minhenu). Ova inicijativa pokrenuta je sa namerom da sve stanovnike planete Zemlje podseti na veoma značajnu ulogu astronomije u razvoju nauke, tehnologije, obrazovanja i kulture, kao i da omogući postavljanje platforme za pravovremeno i adekvatno informisanje javnosti o najnovijim astronomskim otkrićima.

Zašto baš 2009. godina treba da bude Međunarodna godina astronomije? Galileo Galilej je 1609. godine prvi put uperio teleskop ka noćnom nebu i došao do neverovatnih otkrića koja su zauvek promenila čovekovo shvatanje sveta: otkrio je planine i kratere na Mesecu, četiri Jupiterova satelita (Ioa, Evropu, Ganimed i Kalisto), kao i to da je traka Mlečnog puta sastavljena od ogromnog broja zvezda (koje ne vidimo golim okom kao pojedinačne zvezde već kao magličast svetleći trag, Mlečni Put). U istoriji astronomije 1609. godina uzima se kao početak modernog doba u astronomiji, tj. početak teleskopske ere.

Astronomske opservatorije širom sveta danas raspolažu najsavremenijom posmatračkom opremom koja obećava odgovore na mnoga ključna pitanja koja postavljamo o prirodi sveta koji nas okružuje - kako nastaju zvezde i planete, kako se galaksije grupišu, kako evoluiraju i kakvi su u stvari struktura i oblik čitavog Univerzuma.

Astronomija je najstarija nauka u ljudskoj istoriji i imala je važnu ulogu u mnogim, ako ne i svim civilizacijama tokom istorije. Zahvaljujući savremenim teleskopima i kosmičkim sondama, astronomija nastavlja munjeviti napredak obogaćujući, gotovo svakodnevno, naše znanje otkrićima koja oduzimaju dah.

Međunarodnu godinu astronomije 2009. slavimo zbog njenog velikog doprinosa društvu i kulturi uopšte, stimulišući tako sve ljude, naročito mlade naraštaje da svoj interes usmere ne samo ka astronomiji, već i ka svim drugim prirodnim naukama.

Smatra se da MGA 2009. obeležava monumentalni skok u napretku korišćenja teleskopa i astronomskih posmatranja u odnosu na prva Galileova posmatranja i predstavlja astronomiju kao miroljubive globalne naučne napore koji ujedinjuju astronome u internacionalnu familiju naučnika koji rade zajedno na pronalaženju odgovora na neka od najfundamentalnijih pitanja koja je čovečanstvo ikada postavilo.

Osnovni ciljevi MGA

1. *Podizanje naučne svesti kod široke publike*
2. *Promovisanje novih znanja/otkrića u astronomiji*
3. *Podsticanje astronomskih institucije/društava zemalja u razvoju*
4. *Moderni prikaz naučnika i naučne karijere*
5. *Svi vidovi socijalnog (astronomskog) umrežavanja*
6. *Predstavljanje naučnika*
7. *Poboljšanje formalnog i neformalnog obrazovanja*
8. *Očuvanje svetske kulturne baštine – tamnog neba*

Projekti predviđeni za obeležavanje MGA (za 2008/2009):

1. *Četiri dana ASTRONOMIJE (100 sati astronomije)*
2. *Galileoskopi širom planete*
3. *Kosmički dnevnik*
4. *Vrata Univerzuma*
5. *Ona je astronom (karijere zanimljivih žena astronoma)*
6. *Očuvanje tamnog neba*
7. *IAU/UNESCO Astronomsko nasleđe*
8. *Program za obuku nastavnika i profesora*
9. *Univerzum za hendikepirane*
10. *Univerzum – viđen očima Zemlje (izložbe, likovni, literarni konkursi, kvizovi, nagradne igre...)*

MEĐUNARODNA ASTRONOMSKA UNIJA (MAU) je internacionalna astronomska organizacija koja okuplja oko **10 000 istaknutih astronoma svih nacija iz svih zemalja sveta**. Misija MAU je da promoviše astronomiju kroz sve oblike internacionalne saradnje. Osnovana je **1919. godine** i najveće je profesionalno udruženje astronoma. Generalna skupština MAU održava se svake treće godine.

MAU je osnovala **Sekretarijat za koordinaciju akcija** u cilju obeležavanja MGA koji rukovodi svim pripremama na međunarodnom nivou uz pomoć **100 nacionalnih koordinatora** iz 100 različitih zemalja i istaknutih astronomskih institucija (kao što su najveće svetske opservatorije, NASA, Evropska svemirska agencija, Tim Hablovog svemirskog teleskopa, astronomski časopisi Sky & Telescope, Astronomy, itd.). Svaki koordinator predstavlja tzv. **Single Point of Contact (SPoC)** - osobu koja predstavlja vezu između MAU i lokalne astronomske zajednice u svojoj zemlji.

Osnovni zadaci svakog nacionalnog koordinatora (SPoC-a) su:

1. **Prevođenje i distribuiranje zvaničnog postera MAU za obeležavanje MGA (naslovna strana ovog materijala),**
2. **Postavljanje nacionalne Internet stranice posvećene obeležavanju MGA (u toku je izrada prezentacije),**
3. **Postavljanje strategije i organizacione strukture za obeležavanje MGA na nacionalnom nivou),**
4. **Obezbeđivanje izvesnih fondova i sponzorstava za obeležavanje MGA,**
5. **Formiranje, organizovanje i motivisanje timova amaterskih i profesionalnih astronoma i ljubitelja astronomije koji će raditi na popularizaciji astronomije sa najširoom publikom,**
6. **Organizovanje, stimulisanje i pokretanje saradnje između profesionalnih astronomskih institucija, amaterskih astronomskih društava/organizacija,**
7. **Organizovanje stalne saradnje sa sredstvima javnog informisanja i aktivno**

- učestvovanje u svim oblicima medijske delatnosti,**
8. Podsticati sve aktivnosti na nacionalnom i međunarodnom nivou u cilju što masovnijih akcija tokom MGA i
 9. Redovno uređivanje Nacionalnih Internet prezentacija pri glavnoj prezentaciji MAU, (IYA 2009 web page: http://www.communicatingastronomy.org/iya_eso) sa detaljnim planovima i aktivnostima za čitavu zemlju (nrp. Srbiju).

Najveći deo aktivnosti tokom 2009. godine biće lokalnog, regionalnog i nacionalnog karaktera. U mnogim zemljama formirani su takozvani Nacionalni komiteti za astronomiju koji planiraju i pripremaju aktivnosti na nacionalnom nivou.

2. NACIONALNI ORGANIZACIONI ODBOR ZA MGA2009 U SRBIJI

Nacionalni organizacioni odbor za MGA 2009 u Srbiji (NOO - MGA2009) čine članovi NACIONALNOG KOMITETA ZA ASTRONOMIJU (NKA) - najvišeg tela astronomske zajednice u Srbiji:

Prof. dr Olga Atanacković-Vukomanović - predsednik (Matematički fakultet, Beograd)
Prof. dr Nada Pejović (Matematički fakultet, Beograd)
dr Gojko Đurašević (Astronomska opservatorija u Beogradu)
dr Zorica Cvetković (Astronomska opservatorija u Beogradu)
Prof. dr Ilija Savić (Društvo fizičara Srbije).

Pored članova NKA, NOO-MGA2009 čine:

dr Zoran Knežević (direktor Astronomske opservatorije u Beogradu)
dr Dejan Urošević (šef Katedre za astronomiju Matematičkog fakulteta u Beogradu)
Nikola Božić (rukovodilac Astronmskog programa Istraživačke stanice Petnica)
mr Nataša Stanić (predsednik NOO MGA2009, upravnik Narodne opservatorije i Planetarijuma Astronomskog društva "Ruđer Bošković").

Centralna institucija/udruženje za MGA2009 aktivnosti je Astronomsko društvo "Ruđer Bošković" (ADRB). Zvanična Internet prezentacija ADRB je www.adrb.org.

OSNOVNI CILJEVI NOO MGA2009 SU:

- **nabavka nove tehnologije - novog digitalnog planetarijuma - zvezdanog bioskopa za Beogradski planetarijum**
- **vraćanje ASTRONOMIJE U ŠKOLE (inicijativa DAS-a) i**
- **završetak radova na novoj astronomskoj posmatračkoj stanici Astronomske opservatorije (AOB) na Vidojevici kod Prokuplja.**

Astronomske institucije/udruženja u Srbiji:

1. **Nacionalni komitet za astronomiju (NKA)**
2. **Društvo astronoma Srbije (DAS)**
3. **Astronomska opservatorija u Beogradu (AOB)**
4. **Katedra za astronomiju (Matematički fakultet Univerziteta u Beogradu)**
5. **Fakultet za fiziku (NS)**
6. **Istraživačka stanica Petnica (IS Petnica)**
7. **Nacionalni astronomski olimpijski komitet (NAOK)**
8. **Astronomsko društvo "Ruder Bošković" (ADRB) - Narodna opservatorija i Planetarijum**
9. **Časopis "VASIONA" (Izdavač: ADRB)**
10. **Časopis "ASTRONOMIJA" (Izdavač: Spremo, Novi Sad)**
11. **Amaterska astronomska društva u Srbiji (trenutno ih ima dvadesetak)**

Mreža saradnika NOO MGA2009 (za početak):

1. **Emisija "Korak ka nauci", Radio Beograd**
2. **Emisija "Kontekst 21", RTS 2**
3. **Emisija "Zvezdani detektivi", TV Metropolis**
4. **Zavod za udžbenike i nastavna sredstva (Beograd)**
5. **Geografski fakultet Univerziteta u Beogradu**
6. **Kulturni centar Beograda (KCB)**
7. **Matematička gimnazija**
8. **Gimnazija u Bečeju**
9. **"Astronomska družina", OŠ "Vasa Živković", Pančevo**
10. **OŠ "Sveti Sava", Beograd**
11. **OŠ "Knez Sima Marković", Barajevo**

Uskoro u mreži saradnika NOO MGA2009:

Dečiji kulturni centar
British Council (Belgrade)
Prijatelji dece Srbije
Škola za dizajn
ULUS
Udruženje književnika Srbije.....
Astronomsko društvo ANDROMEDA iz Knjaževca

BUDITE I VI DEO ASTRONOMSKOG POKRETA BUDUĆNOSTI U SRBIJI! UKLJUČITE SE U KAMPANJU MGA2009!!!